

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Odjel za povijest

UPUTE
ZA PISANJE ZAVRŠNOG RADA
STUDENATA PREDDIPLOMSKOG JEDNO-
I DVOPREDMETNOG STUDIJA POVIJESTI

Pročelnik Odjela za povijest
Prof. dr. sc. Mithad Kozličić

Koordinator ECTS bodova na studiju povijesti
Prof. dr. sc. Mladen Ančić

Zadar, 2012.

Završni rad

1. Cilj i svrha završnog rada

Završni rad iz povijesti samostalna je stručna obrada određene teme koju student samostalno bira ili je sugerira nastavnik - mentor.

Izradom završnog rada iz povijesti student se šire upoznaje s gradivom odabrane teme. Obranjenim završnim radom iz povijesti dokazuje elementarnu sposobnost teorijskog i praktičkog povijesnog znanja, te da se zna samostalno služiti aktualnom stranom i domaćom povijesnom i literaturom iz drugih znanosti u pismenoj obradi teme, te relevantnim povijesnim izvorima. Ovaj se rad prema kvaliteti nalazi na razini stručnog rada.

Student koji je položio sve ispite predviđene na preddiplomskom studiju povijesti, te regulirao sve druge obveze, može braniti završni rad kao zadnju obvezu na preddiplomskom studiju povijesti. Uspješnom obranom toga rada završava preddiplomski studij povijesti.

2. Obujam završnog rada

Na preddiplomskom jednopredmetnom studiju povijesti završni rad ne može biti veći od 45.000 do 50.000 slovnih znakova.

Na preddiplomskom dvopredmetnom studiju povijesti završni rad ne može biti veći od 25.000 do 30.000 slovnih znakova.

3. Upute za pisanje završnog rada

Završnim radom studenti, između ostalog, trebaju pokazati vještinu korištenja i interpretiranja konzultirane literature. Popis korištene literature navodi se u posebnom poglavlju na kraju rada, prema abecedi prezimena autora.

U tekstu rada treba iza tvrdnji, činjenica i pretpostavki iznesenih na temelju korištene literature navesti bibliografsku jedinicu (ili jedinice) iz koje su preuzeti podaci, ističući je u bilješki.

Rad se piše računalom na papiru formata A-4 (210 x 297 mm); preporuča se uporaba pisma veličine 12 točaka, te da odlomci imaju dvostruki prored. Margine su: 2,5 cm osim lijeve koja je 3,5 cm. Kod bilježaka se bira veličina slova 10, a prored je 1,5-struki.

Završni rad čine ovi dijelovi:

1. Naslovna stranica

Na vrhu su naziv sveučilišta, odjela i studija. Po sredini lista stoje ime i prezime studenta koji je izradio rad; ispod toga je naslov rada, a još niže, unutar zagrada, stoji da je to završni rad. U razini donje četvrtine naslovnog lista piše se znanstveno-nastavno zvanje te ime i prezime nastavnika (mentora) kod kojeg se radilo taj rad. Skroz na dnu, po sredini, ime je grada gdje je lociran studij (Zadar) i godina izrade teksta.

2. Uvod

U njemu se, u dva do tri odlomka, ističu cilj rada, vremenske i geografske odrednice, te temeljna literatura koja je studentu poslužila za pisanje rada.

3. Izlaganje gradiva

To je središnji dio završnog rada. U njemu se na temelju proučene domaće i strane literature iznose kroz dva do tri poglavlja temeljne tvrdnje i argumentacija na kojima te tvrdnje počivaju. Već u tekstu student iznosi ime i prezime autora čijim se radom služio u definiranju tvrdnje, pa se onda to daje i u bilješki. Tekst iz literature bez obzira prepričalo ga se vlastitim riječima ili citiralo neki dio, uvijek se obilježava isticanjem u bilješki odakle ga se preuzelo. Kod citiranja redovito koristiti navodnike, tj. kod citiranja navodnicima istaknuti što se preuzelo kao izvorni tekst.

U ovom dijelu rada prikazuje se, uz same činjenice, i njihov značaj u širem povijesno-prostornom kontekstu; drugim riječima, interpretiraju se činjenice, pri čemu se poštuju temeljna načela znanstveno-istraživačkog postupka.

4. Zaključak

U njemu se navode svi najvažniji, u radu već izneseni, podaci, zajedno s najvažnijim interpretacijama i zaključcima. Zaključak bi, u načelu, trebao obuhvaćati otprilike 1/10 samog rada (dakle, oko 2-2,5 stranice za rad od oko 25 stranica).

5. Bilješke

Mogu se donijeti ispod crte na dnu stranice, što znači da se odnose na integralni tekst poviše crte na toj stranici. Druga je mogućnost donijeti ih pod posebnim naslovom pri kraju rada. U bilješkama se donosi literatura na temelju koje se ispisalo integralni tekst uz isticanje broja ili brojeva stranica. Danas se pretežno koristi tzv. američki sustav navođenja literature i citiranja. On je kratak, pregledan i jasan. Uvijek je povezan s popisom literature, gdje se navodi cjelovita bibliografska jedinica. Npr. M. Kozličić, 1995c, str. 128.

6. Popis literature

Popis literature uključuje svu literaturu koju je student koristio. Ona se načelno može podijeliti na više kategorija. Kod svih tih kategorija kurzivom ističe se naslov knjige (monografije), časopisa, zbornika, enciklopedije i sl. (drugim riječima, naslov onoga što se nalazi na koricama sveska cjelovite knjige). Prilikom navođenja članka u časopisu, zborniku, ..., obvezno se na kraju navodi i raspon stranica na kojima je otisnut dotični članak. U popisu literature ne navode se stranice iz knjiga - točni brojevi stranica koji su konsultirani za izradu radnje, pišu se u bilješkama, a ovdje se samo daju svi bibliografski podaci o djelu.

Monografija:

M. Kozličić, 1995, *Monumenta cartographica maris Adriatici Croatici. Kartografski spomenici hrvatskog Jadrana. (Izbor karata, planova i veduta do kraja 17. stoljeća)*, Zagreb: AGM, 1995.

Članak u časopisu (koji izlazi jednom godišnje):

M. Kozličić, 1995, Risultati delle ricerche sull'Istria del 1806 del Beautemps-Beaupré. (Contributo alla storia della marineria e della cartografia della costa occidentale dell'Istria), *Atti del Centro di ricerche storiche*, 25, Trieste - Rovinj, 1995, str. 41-138.

ili

S. Čače, 1989, Pogranične zajednice i jugoistočna granica Liburnije u kasno predrimsko i u rimsko doba, *Diadora*, 11, Zadar, 1989, str. 59-91.

ili

S. Čače, 1991, Rim, Liburnija i istočni Jadran u 2. st. pr. n. e., *Diadora*, 13, Zadar, 1991, str. 55-76.

Članak u časopisu koji izlazi više puta tijekom godine:

M. Kozličić, 1995, Poznavanje hrvatskih rijeka u rimsko doba, *Hrvatske vode*, god. 3, broj 9, Zagreb, 1995, str. 63-66.

Članak u publikaciji sa znanstvenog skupa:

M. Kozličić, 1996, Otok Palagruža na antičkim pomorskim putovima, *Zbornik Pala-gruža. Jadranski dragulj*, ur. M. Hodžić, Split, 1996, str. 39-44.

Članak u novinama (dnevnim, tjednim ili mjesečnim):

M. Kozličić, 1993a, Hrvatski brod tijekom stoljeća (I. dio), *Hrvatski vojnik*, broj 53, Zagreb, 17. 12. 1993, str. 102-103.

M. Kozličić, 1993b, Hrvatski brod tijekom stoljeća (II. dio), *Hrvatski vojnik*, broj 55, Zagreb, 14. 1. 1994, str. 100-102.

Članak u enciklopediji:

I. Petricioli, 1960, Bibinje, *Enciklopedija likovnih umjetnosti*, sv. 1, Zagreb: Leksikografski zavod FNRJ, 1959. (1960.), str. 365.

Djelo koje je rezultat uređivačkog truda, a ne autorstva (npr. priređivanje povijesnih vrela za tisak, i/ili njihov prijevod i sl.; ta bi djela, u pravilu, bolje bilo stavljati u popis skraćenica):

Spisi..., 1989. - *Spisi kancelarije šibenskog kneza Fantina de cha de Pesaro 1441-1443*, ur. J. Kolanović, Šibenik: Gradski muzej, 1989.

ili

Statut grada Splita, 1998. - *Statut grada Splita. Splitsko srednjovjekovno pravo*, ed. Antun Cvitanić, III. prošireno i izmijenjeno izdanje, Split: Književni krug, 1998.

ili

Historija naroda Jugoslavije, sv. 2. - *Historija naroda Jugoslavije*, ur. B. Grafenauer et alii, Zagreb, 1959.

Kada je neko djelo napisano u koautorstvu, tada se navode svi autori ako ih je dvoje do četvoro, a ukoliko ih je više od četiri, tada imenom prvoga navedenog i latinskim izrazom *et alii* (što znači *i drugi*):

M. Kozličić - Z. Brusić, 1994, Liburnski i starohrvatski brodovi iz Nina (rekonstrukcija), *Adrias*, 4-5, Split, 1994, str. 33-42.

ili

T. Raukar - I. Petricioli - F. Švelec - Š. Peričić, 1987, *Zadar pod mletačkom upravom 1409-1797*, Zadar: Narodni list - Filozofski fakultet, 1987. (Prošlost Zadra, knj. III).

ili

Z. Glovacki-Bernardi et alii, 2001, *Uvod u lingvistiku*, Zagreb: Školska knjiga, 2001.

Studenti se mogu koristiti i digitalnim medijima. Oni se citiraju prema sljedećim načelima (i, u pravilu, bolje bi ih bilo stavljati u popis skraćenica):

Internetska (web) stranica - navodi se najprije njezin naslov, ako ga ima, a ako ga nema, samo točna i cjelovita web adresa i datum kad je bila korištena; ako sama stranica već ima vlastite upute kako je treba citirati, tada ste obvezni točno se pridržavati tih uputa!:

Pompeian Households: An On-line Companion - <http://www.stoa.org/projects/ph/house?id=18> (27. svibnja 2007.)

ili

EDH (Epigraphische Datenbank Heidelberg) - <http://www.uni-heidelberg.de/institute/sonst/adw/edh/index.html.en> (27. svibnja 2007.).

Podatak sa CD-a ili DVD:

Evandjelje po Judi, 2006, National geographic - Specijalno izdanje, DVD, Program @ 2006 NGHT, Inc.

Sve prethodno navedene bibliografske jedinice prikazuju se skupno i kronološki, tj. u obliku popisa literature, poštujući načela: a) posložiti sve radove najprije abecednim redoslijedom autora (prema prezimenima), b) zatim kronološki - od najstarijeg do najnovijeg rada - kod onih autora koji su zastupljeni s više radova, i c), ako je jedan autor zastupljen u jednoj godini s više od jednog naslova, uz broj godine upisati dodatne slovne oznake, tako da će to na kraju izgledati ovako:

S. Čače, 1989, Pogranične zajednice i jugoistočna granica Liburnije u kasno predrimsko i u rimsko doba, *Diadora*, 11, Zadar, 1989, str. 59-91.

S. Čače, 1991, Rim, Liburnija i istočni Jadran u 2. st. pr. n. e., *Diadora*, 13, Zadar, 1991, str. 55-76.

Evandjelje po Judi, 2006, National geographic - Specijalno izdanje, DVD, Program @ 2006 NGHT, Inc.

Historija naroda Jugoslavije, sv. 2. - *Historija naroda Jugoslavije*, ur. B. Grafenauer et alii, Zagreb, 1959.

M. Kozličić - Z. Brusić, 1994, Liburnski i starohrvatski brodovi iz Nina (rekonstrukcija), *Adrias*, 4-5, Split, 1994, str. 33-42.

M. Kozličić, 1993a, Hrvatski brod tijekom stoljeća (I. dio), *Hrvatski vojnik*, broj 53, Zagreb, 17. 12. 1993, str. 102-103.

M. Kozličić, 1993b, Hrvatski brod tijekom stoljeća (II. dio), *Hrvatski vojnik*, broj 55, Zagreb, 14. 1. 1994, str. 100-102.

M. Kozličić, 1995a, *Monumenta cartographica maris Adriatici Croatici. Kartografski spomenici hrvatskog Jadrana. (Izbor karata, planova i veduta do kraja 17. stoljeća)*, Zagreb: AGM, 1995.

M. Kozličić, 1995b, Poznavanje hrvatskih rijeka u rimsko doba, *Hrvatske vode*, god. 3, broj 9, Zagreb, 1995, str. 63-66.

M. Kozličić, 1995c, Risultati delle ricerche sull'Istria del 1806 del Beaumont-Beaupré. (Contributo alla storia della marineria e della cartografia della costa occidentale dell'Istria), *Atti del Centro di ricerche storiche*, 25, Trieste - Rovinj, 1995, str. 41-138.

M. Kozličić, 1996, Otok Palagruža na antičkim pomorskim putovima, u: *Zbornik Palagruža. Jadranski dragulj*, ur. M. Hodžić, Split, 1996, str. 39-44.

Pompeian Households: An On-line Companion - <http://www.stoa.org/projects/ph/house?id=18> (27. svibnja 2007.).

Spisi..., 1989. - *Spisi kancelarije šibenskog kneza Fantina de cha de Pesaro 1441-1443*, ur. J. Kolanović, Šibenik: Gradski muzej, 1989.

Statut grada Splita, 1998. - *Statut grada Splita. Splitsko srednjovjekovno pravo*, ed. Antun Cvitanić, III. prošireno i izmijenjeno izdanje, Split: Književni krug, 1998.

Popis literature može po potrebi sadržavati i popis korištenih skraćenica i popis izdanja povijesnih literarnih vrela, pa tako glavni naslov Literatura može imati dva do tri podnaslova (Popis literature, Popis skraćenica, i Popis izdanja povijesnih izvora). Gore smo prikazali Popis literature, a Popis skraćenica bi mogao izgledati ovako, i može uključivati i skraćena imena ustanova, jednako kao i skraćena imena knjiga i sl.:

EDH - *EDH* (Epigraphische Datenbank Heidelberg) <http://www.uni-heidelberg.de/institute/sonst/adw/edh/index.html.en> (27. svibnja 2007.)

ili

ELJ - Enciklopedija likovnih umjetnosti, sv. 1-4, Zagreb: Leksikografski zavod FNRJ, (od 1964. Jugoslavenski leksikografski zavod), 1959.-1966.

ili

Lepantska bitka - Lepantska bitka: udio hrvatskih pomoraca u Lepantskoj bitki 1571. godine, ur. G. Novak - V. Maštrović, Zadar: JAZU, posebna izdanja, 1979.

ili

Radovi ZHAZUZd - Radovi Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru (ranije Radovi ZIJAZUZd), Zadar.

ili

DAZd - Državni arhiv u Zadru.

Popis izdanja povijesnih izvora izgledao bi ovako (no, sami izvori bi se u bilješkama citirali neovisno o tomu, već slijedeći uobičajeni način citiranja za dotično djelo ili autora - npr. Gaj, *Inst.*, I, 14-15; ili Tac., *Hist.*, IV, 56, ili Plin, *N. h.*, 3, 139, itd.):

Gaj, *Inst.*:

Gai Institutiones or Institutes of Roman Law by Gaius, with a Translation and Commentary by the late Edward Poste, M. A. Fourth edition, revised and enlarged by E. A. Whittuck, M. A. B. C. L., with an historical introduction by A. H. J. Greenidge, D. Litt. (Oxford: Clarendon Press, 1904).

Gaj. Institucije, dvojezično izdanje, preveo i predgovor napisao Obrad Stanojević, Beograd: Nolit, 1982.

7. Prilozi i druga ilustrativna građa

Rad može sadržavati raznu ilustrativnu građu, koja može biti priložena na kraju (prilozi, table) i/ili u samom radu (slike, crteži, tablice, grafikoni, ...). Ilustrativnu građu mogu sačinjavati historijske (povijesne) karte, raznolike stare ili nove geografske karte, fotografije, tlocrti, crteži, itd., ili npr. prijepis izvornog teksta nekog povijesnog dokumenta, i slično. Svaki ilustrativni prilog mora biti naslovljen (i numeriran!) i sadržavati izvor podataka, npr.:

Slika 1. Pomorski plovidbeni pravci Jadranom (preuzeto iz M. Kozličić, 1996, T. I)

ili

Grafikon 2. Udio marsilijana u šibenskom izvozu 1443. g. (prema J. Kolanović, 1995, str. 112-114)

ili

Prilog 1. Antičko brodovlje (R. Matijašić, 1996, Sl. 5)

ili

Karta 2. Plovidbene rute Jadranom u antici (M. Kozličić, 1996, Karta 4)

i tomu slično za svaku pojedinu vrstu ilustracija.

(Naslovnica završnog rada jednopredmetnog studija)

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Odjel za povijest
Preddiplomski jednopredmetni studij povijesti

Ante Antić
Plovidbeni put uz istočnu obalu
Jadrana u srednjem vijeku
(završni rad)

Mentor
Prof. dr. sc. Mate Matić

Zadar, 2012.

(Naslovnica završnog rada dvopredmetnog studija)

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Odjel za povijest
Preddiplomski dvopredmetni studij povijesti

Ante Antić
Plovidbeni put uz istočnu obalu
Jadrana u srednjem vijeku
(završni rad)

Mentor
Prof. dr. sc. Mate Matić

Zadar, 2012.

DODATNI PRAKTIČNI PRIMJERI CITIRANJA

Način i primjeri citiranja arhivske građe:

Pri citiranju arhivske građe, kreće se od navođenja najveće cjeline a završava se navođenjem najmanje cjeline (lista ili slično), npr:

- Državni arhiv u Zadru, Arhivi privatnih obitelji i lica, Ostavština Šime Ljubića, kut.¹ 1 (Arheologija. A.), sv.² 1,13, l.³ 1.⁴
- Državni arhiv u Zadru, Miscellanea, sv. 138, pozicija br. 12 "Zbirka okružnica i naredaba 1. austrijske uprave u Dalmaciji od veljače do svibnja 1798.", l. 3.
- Državni arhiv u Zadru, Fond karata, Austrijske mape iz 1830., br. 74, Ivoševci, kvadrant XV., položaj H-M.
- Državni arhiv u Zadru, Spisi zadarskih notara, Andreas de Contario, B un,⁵ F II, fol. 1, od 7. VI. 1437.
- Znanstvena knjižnica u Zadru, Rukopisi, Ms. 461, G. Ferrante, Regesti dell'Archivio notariale di Zara, sv. I., Vannes Bernardi de Firmo, od 12. VI. 1403. godine.
- Arhiv Arheološkog muzeja u Splitu, Bilješke Mihovila Abramića, bilježnica 8 (tvrdih korica), l. 28⁶.

Primjeri uobičajenih oblika za citiranja pisanih književnih (literarnih) izvora:

An. Rav., *Cosmogr.* = Anonim iz Ravene, *Cosmographia*

An. Rav., *Itiner.* = Anonimus Ravennatis, *Itinerarium*

Cass., *Var.* = Cassiodorus, *Variae*

Cic., *Ad fam.* = Ciceron, pisma *Ad familiares* (tj. članovima obitelji)

DAI = Konstantin Porfirogenet, *De administrando imperio*

Diod. (ili D. S.), *Bibl.* = Diodorus Siculus, *Bibliotheca Historica*

Front., *Strat.* = Sex. Iulius Frontinus, *Stratagemata*

Liv., *A. U. c.* (ili: *Ab Urb.*) = T. Livius, *Ab Urbe condita*

Lucan., *Bell. civ.* = Lukan, *Bellum civile* (ili: *Pharsala*)

Plin., *N. h.* = Plinije Stariji, *Naturalis historia*

Polyb., *Hist.* = Polybius, *Historiae*

Serv., *Ad Aen.* = Servius, *Ad Aeneidem*

Strabo, *Geog.* = Strabon, *Geographica*

Suet., *Tib.* = Svetonije, *Dvanaest rimskih careva* (životopis Tiberija)

Suet., *Caes.* = Svetonije, *Dvanaest rimskih careva* (životopis Cezara)

Tac., *Ann.* = Tacit, *Annali*

Tac., *Hist.* = Tac., *Historiae*

Varro, *De agr.* = M. Terentius Varro, *De agricultura*

Vitr., *De arch.* = Vitruvius, *De architectura*

Pozor! Ne navodi se ime djela, već skraćeno ime cara o čijem je životopisu riječ

To će u bilješkama onda izgledati ovako:

An. Rav., *Cosmogr.*, 4, 16

Cic., *Ad fam.*, 5, 9, 2

DAI, 29, 45.

Lucan., *Bell. civ.*, 4, 404-405

Plin., *N. h.*, 139, 12-15.

Tac., *Ann.*, 11, 1, 3.

Tac., *Hist.*, 1, 56

Suet., *Tib.*, 5, 12

Djela iz Popisa literature citiraju se u bilješkama prema sljedećim primjerima:

M. Kozličić, 1995a, 64.

S. Čače, 1989, 60 i Karta 1.

Statut grada Splita, 1998, 128.

¹ kut. = kutija (tj. B).

² sv. = svežanj (tj. F = fasciculus).

³ l. = list (tj.: f. /ili: fol. / = folium).

⁴ = arhivska signatura I/1,13.

⁵ B un = jedina kutija.

⁶ 28' = stražnja strana lista 28.